

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP.

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen vasárnap és csütörtökön.
Előfizetési ár:
Negyedévre 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal.
Kossuth-tér, Haris-ház,
hová a kéziratok címzendők.

Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
a kiadóhivatal
mérésékelt áron számít fel.

Tanulságok.

Már most bizonyosak lehetünk benne, hogy az ideai termés az országos eredményt tekintve, a jófajta közép-termések közül való. Minden gabonafajtából jóval több termett, mint tavaly, s akárhány olyan vidék van, amely azzal dicsekedhetik, hogy Isten áldása az idén bőséges volt. Igaz, hogy olyan vidék is akad, — mint vármegyénk is — amelynek termésében vagy az időjárás zavarai, vagy pedig az ember vetésére leselkedő egyéb veszedelmek kárt tettek, de még ezekre a helyekre se szakadt olyan általános sanyarúság, mint tavaly, amikor sokhelyütt a szálás termények silányan fíztek, a kapás növények a szárazságtól elfonnyadtak, takarmány meg egyáltalában nem volt.

Ismételjük tehát: az ország az idén elégedetten tekinthet végig az aratáson, ám sok vidék sinylí a hosszú nyári szárazságot. A hivatalos jelentések alapján képet formálhatunk az egész ország terméséről és ennek a képnek alapján vallja most a világ, hogy Magyarország mezőgazdasága az ideai esztendő a jó évek közé sorozhatja. Már most csak arra volna szükség, hogy a gabonának az ára is jó legyen. Mert igaz ugyan az, hogy mindig jobb a bő termés, kis árak mellett, mint a szűk termés, nagy gabonaárak mellett, de még igazabb az, hogy a legkívánatosabb

állapot, amikor a termés bő, s a gabonáért jókora árat fizetnek. Mivel azonban ennek ilyenféle elrendezése nem emberi akarrattól és tehetségtől függ, nincsen sok értelme annak, ha erről a legkívánatosabb lehetőségről okoskodunk.

Más az, amiről az aratás nyomán szólni akarunk. Még pedig a tavalyi és az ideai termés nyomán.

Emlékezzünk csak rá vissza arra az aggódo szorongásra, amelylyel gazdátársaink tavaly az aratás elé néztek s arra a kétségbeesésre, amelylyel az aratás eredményeit fogadták. Azután pedig emlékezzünk vissza arra a szorongó reménykedésre, amelylyel az idén lestük, figyeltük, hogy hogyan fejlődik a vetés. Amikor már Isten segedelmével biztosak lehettünk benne, hogy a termés bevélt, olyanformán éreztük magunkat, mint akinek a szivéről leesett az a sziklányi nagy kő, amely eddig nyomta. Abból a tavalyi aggodalomból és kétségbeesésből, s ebből az ideai reménykedésből és megelégedésből tanulságokat vonhatunk le a jövőndő számára. Olyanokat, amelyeket megszívlelhetünk, s amelyekből bölcsőbbek leszünk.

Különbön is jól tenné a gazdaember, ha arra igyekezne, hogy mindabból, amit akár a maga, akár a más gazdaságában tapasztal, s ha minden jelenségből, amely éri, s amelyet megfigyelhet, tanulságokat vonna le. Mert

rája is ráillik az a mondás, amelylyel a jó papot szokták jellemezni. Az, hogy holtig tanul. Bizony holtáig kell tanulnia, okoskodnia az igazi gazdaembernek. A pap se mindig könyvből tanul, ő is az élettapasztalásain elmélkedik, s így gyarapítja könyvből szerzett tudományát. A gazda se tanulhat meg mindent könyvből és újságból, habár ezekből tanulván sokkal többre jut, mintha az ujtásokkal semmit sem törődve, olyan formán ragaszkodik az apától maradt gazdálkodásmódhoz, mint az ökor a járomhoz. A kis gazdának is neki kell feküdnie a mezőgazdaságról szóló ismertetések olvasásának és megtanulásának, de ezzel még nem tett meg mindent. Tanulnia kell a tapasztalásokból is. Mint mondám: a maga és mások tapasztalásaiból.

Ilyen tanulságos tapasztalása volt tavaly az, hogy aggódova szorongott, és kétségbeesve bánkódott, amiért a termés silány volt, az idén pedig az, hogy a jó termést látván, úgy érezte magát, mint akinek a szivéről kő esett le. Ugyan mire tanítják ezek a tapasztalatok? Van-e valaki is olvasóink közt, aki ezt hamarosan ki ne találná? Hát bizony arra tanít, hogy jó lesz a gazdálkodást úgy intézni, hogy ne az egész jóvetelmét féltjük, amikor szivszorongva azt látjuk, hogy a vetés silányan fejlődik.

Amikor tavaly kétségbeestünk, az volt a szomorúságunk, hogy mivel nem termett elég búza és nem termett bőven

TÁRCA.

Románec.

Szelid nyárfa bólogat
Sebes Körös partján,
Örök almát aluszza
Egy leány az alján.

Szép fekete szemre
Örök álom szállott,
Jaj be korán hagyta itt
Ez: a szép világot.

Alább pedig csárda áll,
Legény mulat benne
Gazdag legény, szép legény,
De magas a kedve!

Búbánatát mulatja,
Feledni szeretne,
A leány magát miatta
Körösbe vetette.

Húzza-húzza a cigány,
A legény meg táncol,
— Hej, csak kitanócolhatnék
Ebből a világból!

Szombatos Elemér.

A szentföldön.

Forrón tűz az aprilisi napsugár a történelmi emlékektől hemzsego magaslatra, a melynek legmagasabb pontján a híres Febron fekszik. Kényelmes ponyvával fedett kocsin robogunk előre a szent tájon, melyen Jézus Krisztus futotta végig világra szóló küzdelmes életét. Négyen ültünk a kocsiában, egy világlatott orosz mérnök, egy németországi lőporgyáros, egy amerikai lady és csekélységem. Szép volt a tájék és mi elmélyedve néztük a helyeket, amelyekhez évezredek szent emlékek fűződnek. Egy merész kanyarodó után Bethlehembe ért a kocsis. Gyermekek, szép lányok vártak bennünket. Keresztek, rózsafüzérek árultak és csodálatos kitartással üdözték bennünket.

— Havadasa Rachisz — vegyen kérem, zúgott felénk 50—60 éves torokból.

Ma Berid, — nem kell — feleltünk mi, de hasztalan, a kis fekete népség nem engedett, társaságunknak mindegyik tagja két-három kereszttel és rózsafüzérel gazdagabban lépte át az örök nevű Betlehem küszöbét.

Kocsink a szeplőtlen fogantatás gyönyörű templománál állott meg. A gyakorlott moszkovita alkonzulnak adott ki engemet s miután a török hatóságok előtt a konzuloknak nagy respectusa van, hamarosan megnyitott előttünk a hely, ahol a mi urunk Jézus Krisztus meglátta a napvilágot. Ketten mentünk be a szentélybe, másik két úti társam kint maradt a templom előtt s mire visszatertem hozzájuk, száz és száz bethlehemi koldus állta körül őket, baksist követeltek. Valamennyinek természetesen nem adhattunk, mire vészjósló mormogás támadt a rongyosok tömegében. Nagy ravaszul utat törtünk magunknak kocsinkig s a gyakorlott kocsis szélsőbességgel röptett el bennünket a veszedelmes koldusok seregétől. Oly kínos benyomást tettek ránk a bethlehemi koldusok, hogy boldogok voltunk, amikor a városból kiértünk a szabadba.

Gyönyörű a vidék. Termékeny és barátságos. Refúzus völgyében vagyunk, amelyet a Próféták termékenynek és szépnek mondtak. Itt játszódtott le Boas és Ruth Idillje. Remek szépek az ugynevezett Salamon tavak, három hatalmas a sziklába vajt

takarmány: nem lesz jövedelme a munkának. Amikor az idén megkönnyebbülve köszöntöttük a jó termést, az volt a boldogságunk, hogy lám, Isten segédelmével eredményes a fáradozásunk. Már most azt kérdezzük, hogy nem volna e jobb arról gondoskodni, hogy a gazdaság mindenféle ágától várassunk gyümölcsöt, és ne kelljen folyton csak az egyik ágának fejlődésétől várni azt, hogy megélhessünk?

Régi igazság az, hogy segits magdon és megsegit az Isten. Nem az olyan ember bizik igazában Isten segédelmében, aki nem használja ki a gazdálkodás minden olyan ágát, amelyben Isten segédleme megnyilvánulhat. Az, aki Isten segédelmével akar gyarapodni, ne szalassza el a gyarapodásnak egyetlen olyan lehetőségét sem, amelyet a mindenható Isten megadott neki. Az is régi igazság, hogy az Isten nem börtöl ver. Nembánomsággal, ügyefogyottsággal veri meg azokat, akik nem méltók a kegyelmére. Azaz, hogy még ezzel se veri meg őket, mert véghetetlen az ő irgalmassága. Csak éppen érezteti velük, hogy esztelenek, hogy könnyelműek, hogy semmivel sem törődök. Tapasztaltatja velük, hogy mire visz ez a sok hibájuk, hadd okuljanak és hadd javuljanak meg. Segitsenek magukon, embereljék meg magukat, akkor aztán osztályukul jutott Isten segédleme.

A gazdaember ne bizza rá magát egészen a gabona termésére, se egyedül a kukoricájára, burgonyájára, répájára. A földművelésnek sok mindenféle fajtája sok mindenféle módot ad neki, hogy kipótolja a károkat. Az egyik jóváteszi, kiegyenlíti, vagy legalább pótolja a másikban esett kárt. De a mezőgazdaságnak a földművelésen kívül másféle ágai is vannak. Olyanok, amelyekre nem ugyanazok a veszedelmek leselkednek, mint például a földművelésre. Mindegyiknek más a baja, de mások a jószágos körülményeik is. Az egyiket kár érthette,

amikor a másik szépen fizetett. Amikor az okos gazda arra iparkodik, hogy a mezőgazdasági ágazatok közül többet műveljen, úgy tesz, mint aki kár ellen biztosította magát.

A talajok javításáról. Nem a sok föld hozza a hasznot, hanem a jó. Hiszen tudjuk, hogy vannak olyan területek, amelyekből 100 hold sem jövedelmez annyit, mint egy másikból 5 hold. De viszont úgy áll a dolog, hogy igen sok olyan — egy vagy más tételben rossz föld van, amelyet okkalmóddal és gyakran kevés költséggel tetemesen meg lehetne javítani és jövedelmézővé tenni.

Hanem szinte megrögzött hibája a magyar gazdáknak azon mit sem törődés, amelyet a terméktelemlék mondott földek iránt tanúsít, kevesen vannak még nálunk, kik nagyobb mérvű talajjavításra vállalkozni merének, inkább birtokszaporítási hajlamot érzelünk, semmint a meglévőnek javítására irányuló törkvést, holott a szerzett pénz csak akkor volna szabad birtokvásárlásra fordítani ha a törzsirtokon az gyümölcsözteszethető nem volna.

Hogy mennyire hiányzik még gazdáinknál a talajjavítás iránti érzék, abból is kitetszik, hogy nálunk némely birtokon három-négy egymásután következő tulajdonos tönkre megy anélkül, hogy a talajjavításban rejülő segítséget a kalmazni megkísérelné miglen aztán egy élelmes — sokszor külföldi — bérlő, ugyanazon birtokon földesurrá gyarapodik. A föld holdjárt természetesen nagyon csekély bérösszeget fizetett, mert ki merne sokat követelni ott, hol már három tulajdonos elpusztult. A bérlőnek volt pénze ha kellett, alagsövezésre, jó talajművelési eszközök beszerzésére, a marha-állomány gyarapítására, szóval képes volt mindazon kívánalmak eleget tenni, melyek a termékenyen termőképés állapotba való hozatalát elősegíthetik. Az ügyes vállalkozó és bérlő tehát nem koldusbotot, hanem tekinélyes

vagyont szerzett, sőt megtörtént, hogy a bérlőt letelte után — az ott szerzett vagyonból — az egész birtokot megvette, vagy megvehette volna.

Egy bizonyos birtok, melyből egyik tulajdonos a másik után menekült, négyszer váltott tulajdonost, míg végre egy ország-szerzte ösmert gazda kezébe került, kinek szintén pusztulást jósolt az egész vidék, ami azonban be nem következett, hanem bekövetkezett a tulajdonos gyarapodása s az elátkozottnak hitt birtok gyönyörű felvirágzása. Pedig nem a talajnak inkább megfelelő növények természetse, vagy egészen új művelési ágak hoztak létre e változást, hanem a talaj részesült olyan javításban, mely által az eddig is művelt — de soha nem sikerült — növények természetse, alkalmassá tettezt, Az új birtokos alagsövezete 700 holdas birtokát, mely művellet holdanként egyszer s mindenkorra 20 frtjába került, de azóta évenként kétszerannyi termése van. Még az előbbeni birtokosok a talaj nedvesége miatt csak akkor kezdhették meg a tavaszi munkát, midőn mások már zöid vetéseikben gyönyörködhettek, addig ő első volt, ki tavasszal munkához láthatott. Ez természetesen az alagsövezésnek köszönhető s hogy mennyit ér az, ha a tavaszakat korán elvethetjük, azt gazdáknak magyarázni fölösleges. Az előbbeni birtokosok 30 hold területnek megfelelő nyitott árkot voltak kénytelenek a vizek lefolyása végett fentartani, melyek az alagsövezés után, a fő levezető árok kivételével, mind be húzattak s visszaadtak a művelésnek, ennek folytán a termő terület szaporodván, szintén kárpótlást nyújtott az alagsövezés által okozott költségekt.

Ezen — a talajjavítás hasznosságát igazoló — fejtegetések után vizsgáljuk, vajjon érdemes és hasznos-e a homoktalajokat is jobb művelésben részesíteni?

Homoktalajaink a mély művelés még csaknem egészen elhanyagoltatik és pedig azon balhiedelmennél fogva, hogy azok laza szerkezetűek a növényzet gyökerének terjesz-

— Add ei nekem gyermekem ezt a pénzdarabot.

— Nem pénz ez uram, hanem ékszer, felelte a barnabőrű hajadon.

— Mindegy feleltem én, én pénzt adok neked érte s azon vehetsz két ilyen ékszert is magadnak.

— Hát mennyit ad, uram?

— Határozd meg te magad az árát.

Némi habozás után így szólt a barna szemű leány:

— Öt frank.

— Egy Mária Terézia tallérnak valóban öt frank az értéke. Ez az arab nő valószínűs kis pénzbecsül.

Zseembe nyultam, hogy kivegyem az öt frankot. Erre azonban a leány vérezemet kapott és nevetve kiáltotta:

— Most már csak tíz frankért adom.

Ez a kapzsiság felboszantott, nem vettem meg a tallért. Ugyanilyen kapzsisággal találkozottam Hebronban is, ahol régi kéziratokat akartam vásárolni.

Megeirőgattuk az arab leányok arcát és aztán tovább mentünk. Meredek kőves úton vitt lefelé a kocsí. Egyszerre meghorkantak a lovak, mindannyian leugrottunk a

vizmedence. Ez volt hajdanában a régi Jeruzsalem vizművének a gyöngye és ma is innen fedezi a szent város vízszükségletének egy jelentékeny részét. Romjaiban is impozáns és festői török várac emelkedik a vízmedence fölött. Ifjú kapucinus szeminaristák jártak, vidám ének és nevetgélés közben a romok között. Hístoríai nevezetességek mellett visz az út, romok, várac és városok, temetők mellett, melyhez az emberiség nagy emlékei fűződnek. És ez az impónáló multtal szemben a jelen, a nyomorgó kolduló rongyos benszülöttek, akik egy helyiségben laknak az állatjaikkal és koldulásnál s lopásnál egyebet soha nem tanultak. Így múlik el a világ dicsősége. Egy kútnál két arab leány állott. Csinosak és erősek voltak.

— Leányok adjatok egy ital vizet — szólította meg az egyiket vezetőnk.

A Moslin nő kecces mozdulattal nyújtotta át a hűsítő italt. Önkénytelenül eszembe ötlött a bibliai jelenet a kútnál, Rebeka és Eleazár között. De az idők megváltoztak azóta, Rebekán nem lögött annyit ékszer mint ezen a vizmérő arab leányon. Egy Mária Terézia tallér ezüst zsinóron lógott le a nyakáról és bennem nyomban feldobbant a magyar szív.

kocsiról. Vészes jajgatás ütötte meg fulunket. Néhány méternyire tőlünk felborulva, törött kérékkel feküdt a kocsí s körülötte négy-öt alak siránkozott. Egy öreg nagyszakállú zsidó térdelt egy fiatal férfi előtt, akinek véres horzsolások voltak az arcán. A kocsí felborult útközben és a fiatal ember megsérült. Az öreg rimánkodva fordult felénk:

— Urak, segítsenek fiamon ó lelkenek jobbik fele.

Megvizsgáltuk a fiatal ember sérülését, jelentéktelen karcolások voltak, a legénynek inkább a kocsiból való kizuhanás ártott meg. Megvizsgáltuk a vén zsidót, egy kis pénzt is adtunk neki, mire nyomban megszűnt jajgatni.

Nemsokára Rache sírjához értünk, ahol nyílnak most is a szebbnél szebb rózsák s a hívők, a kíváncsi európaiak és a száz meg száz koldus zsbongása bizonyára csak zavarja örök álmát annak a híres nevezetes zaidó nagy asszonynak.

Kende Armand.

kedését a nélkül is lehetővé teszi. Tudjuk azonban, hogy a mély mivélésnek más célja is van; célja többek közt p. u. a légtörő csapadékok raktározása, a homoktalajoknak pedig fő hiányuk lévén a szárazság s csekély víztartó képesség, arra kell törekednünk, hogy a csapadékok gyorsan azon alsóbb rétegbe szivároghassanak, melyből a hőközte elfáradás sokkal lassúbb folyamata A nedvesség — mely mély mivélés folytán az alsóbb rétegbe vezetett — buja és üde tenyészetet idézend elő, mert hatálya nem egy-két napig tartó, hanem folytonos, míglen a felsőbb rétegben maradt nedvesség nagyon rövid tartamú s maradó eredményt nem ad. Ha tehát azt akarjuk, hogy homoktalajaink száraz természete javuljon, a mély mivélést is alkalmazzuk. Tudvalévő, hogy nedves földben a trágya hatása is jobban érvényesül, de meg homoktalajokon a megtrágyázott, de kiszáradt talaj kárt is okozhat, a mennyiben ily talajok főhoka amúgy is nagyon magasra emelkedvén, e hó a trágya horúsa által még inkább fokoztatik, a mi pedig a növényzetet — ha nedvességgel nem ellensúlyoztatik — könnyen elhervasztja. A trágya szerves maradványai is sokat veszítenek növénytápláló s laza homok szerkezetét javító hatásukból, ha a könnyű talaj vékony felső rétege alá nem üledhetnek, mert a nap hevénél s szárító szelek hatása folytán értékes alkatrészeik nagy részét nem a növények gyökerére, hanem a nagy semiségbe bocsátják. Homoktalajaink mely mivélés által nemcsak a nedvesség, hanem a televény hatásait is biztosítjuk, mert a föllazított alsó réteg átveszi a trágya televényének egy részét, mi által az altalaj minősége lényegesen megjavul, a mivélési talaj alsó rétegének televénybeli gyarapodása pedig növeli a homok víztartó képességét.

A homok mély mivélése azért is helyes, hogy az esőzések által a talaj alsóbb rétegébe mosott televény kihasználtságát. A televényből igen sok leszarmazik azon alsóbb rétegbe, mely a csekély mivélésmód mellett nem igen bolygattatva, a gazdára nézve haszontalan marad. De ha e megemlényedett televényes réteg melyítő eszközökkel föllazítatik, a talaj kiszáradási hajlama csökkeni fog, s a víztartó- és termőképesség emelkedésnek indul. Ezért a mély mivélés biztosítéka a homoktalajok jobb kihasználásának s javulásának.

Sovinizmus.

Oh ha francia nem volnék angol szeretnék lenni, szót udvariasan a francia ember Albion fiának. En pedig, ha angol nem volnék angol szeretnék lenni, volt a kevésbé udvarias, de önértetes felelet. A francia büszke származására. Tudatában él annak, hogy olyan nemzetnek gyermeke, melynek multja tele a világtörténelem legjelesebb lapjaival.

A francia ember tudja, hogy csodálattal tekint feléje a világ szemé. Nyelve, szokásai szerzetesét hódítanak, műveltsége és gazdagsága előtt tétet hajt az egész emberiség. Tudja ezt minden francia polgár és e tudat felemeli őt. Az angol polgárt flegmatikus üzletembernek szokta tekinteni a világ. Olyanok, kinek más ideálja nincs, mint az üzlet. Azt szokták mondani, hogy egész Anglia egy bazár, melyben minden kapható, csak idealizmus nem. Az angol ember csak héringért lelkesedik. Nem igaz. Az angolnál fenköltebb lelkeletű nép nincs a föld kerékében. Ha Franciaországból indultak is ki az emberiség legnagyobb részét forradalmi, ha Franciaországból repült szerzetes a gyújtó szikra, mely elhamvasztotta egy évezred összes ócska intézményeit és az emberiség százszereinek a vérébe fullasztotta a rátukmált földi Isteneket, annak a szikrának az angol nemzet szabadságszeretete volt a gyújtó taplója, azoknak az elbizakodott potentátoknak kinos halála az angol történelem volt útmutató tükre, melyet az angol nemzet feltárt az egész világ előtt, okulás és példakövetés végett. Ha faj egy tagom, melynek uszkösödése az egész testemet fenyegeti, én levágom azt a tagot és megmentem az életemet. És ha e tag levágása fájdalommal is jár és ha a vér, mely a művétől folyik, egész testemnek vére az elvezetést kap pedig testemet csonkává teszi: én tudom, hogy a fájdalom csak muló fájdalom, a vérvesztés, csak muló veszteség, melyet az egészséges törzs csakhamar kipótol, mert nem kell az uszkös tagot is táplálnia, csonka testem pedig nem csaoonka, mert nem fejt veszteséget el hanem csak a gyűrűs újat. Ha akarom nem viselök tovább ékes cifraságot, ha akarom másik ujjamra teszem, de amaz ujj miatt nem kockéztatom testi épségemet. Így gondolkodott az angol nemzet, levágta a beteg újat, de egy ideig nem tette fel a gyűrűjét. Cromwell halála után lón a gyűrűnek új gazdája, de olyan, mely a törzsnek legkevésbé árthat, melyen a gyűrű csak ékesség, melylyel ragyogni lehet, de suttanni nem. Az angol nemzet a kisujjára tette a gyűrűjét.

Az angol polgár hazá mentesvár, melynek törvényparagrafusai acélbronzból készült ágyúorások, ekrazit-bombákkal megtöltve, nem mint más alkotmányos országok paragrafusai, melyek modern papirmachéből készültek, vaktöltéssel megtöltve. Az én házám, az én váram mondja a flegmatikus angol polgár, kinek ideáljai nincsenek, mert megvalósította őket. Az egyéni szabadság, a felvilágosodott gondolkodás, a nemzeti gazdagság — ezek megvalósult ideáljai, melyek az angol ember szájába adják a büszke mondatát. Csak ezzel a göbge vágó nemzeti büszkeséggel vihetted odaig, ahol ma van. És bárhol tekintünk szét a széles világban, mindenütt ez a fékezhetetlen nemzeti önértet tette nagygyá a maga nemzetét.

Mi volt Németország száz évvel ezelőtt? Egy 23 felű huzó takólmány, melynek sulya nem volt. És ma? Európa két legnagyobb hatalma készült összeállni hogy helyrebillentsék a mérleget, melynek tulsó serpenyőjében a Németbirodalom nehezedik. És Olaszország mi volt 1856 előtt és mivé lett utánna? Nem volt egyéb, mint apró uralkodócskák szipolyozó és veszekedő tanyája, hol a rablóromantikánál csak a lakosság elbutultsága volt nagyobb. E fölött széket láthatatlan magasságban az egyházi uralom. Most pedig? A szardíniai, piemonti és többi uracsokkal együtt elűnt rablóromantika is, a nép megtanulta az irás olvasás művészetét, a pápai hatalom kezdett megnyugodni abban a szerepben, melyet az olasz kormány neki

szánt és az ország szemlátomás nő kifelé és bejelle. Honnan vannak ezek a csodálatos természeti tünemények? Talán Bismarck és Cavour csinálták őket? Nem. E kettő eszköz lehetett a természetnek, de alkotója nem. Az alkotó mindenütt a nép volt és a benne megnyilvánuló hatalmas nemzeti fellendülés. Ez tette katalánná a népeket.

En magyar, magyar nemzetem, mindenki hangoztatta nemzeti voltát, mindenki lehet a világ központja, mindenki bátran állhat az európai koncert szinpadjára és vehet részt a népek kulturharcaban, csak te nem hangoztathatod nemzeti voltodat, csak te nem léphetsz az európai küzdőporondra és nem versenyezhetesz az általános kulturharcaban. Ha hivatkodol dicső ezer esztendő múltadra, mosolyogva hallgatják bizonyító szavadat, ha törekvő akarattal ki akarsz lépni a homályból visszazsoritának; ha kikéred részedet a nagy versenyünkában, kicsinyelve kérdés tőled, ki vagy, mi vagy? Ah, ah vous, és is untrüchen, c'est très beau, mondják, ha Párisban jársz. És ha te jó magyarom, tiltakozol az ellen és tört franciasággal kezded magyarázni, hogy magyar ember vagy, nem pedig osztrák, hogy Magyarország nem Ausztria, hogy Magyarország már akkor is állami életet élt, mikor Ausztria még a tojás korát sem élte; hogy alkotmányod ezer éves, nyelved ósrégi, kulturád, művészeted virágzó és máholnap 20 millió lakosa lesz hazádnak, hitelenül rázzák majd a fejüket és azt mondják, hogy lehetetlen. Mert őg úgy tudják, hogy Bulgária a Balkánon van, ott pedig se kultúra, se művészet, se ezer esztendő alkotmány nincsen hanem van cigányzétte és betyárvilág. És magyarázhatod az igazadot napestig akkor se hiszik el, hanem elvisznék a követtséghez és bebonyitják nekéd, hogy Magyarország nincs és nem is volt. Ilyen körülmények között világos, hogy nehéz azt a küzdelmet a többi nemzetekkel felvenni. Egy nemzet, mely a személyazonosságát sem tudja külföld előtt demonstrálni, nem küzdő fél. Hát ennek ki az oka? Eltekintve attól, hogy szerető szomszédai is megtesznek minden lehetőt a hátrányunkra, mi magunk vagyunk a hibásak ezért az atkozott helyzetért melyben leledzünk. Hétszáz esztendeje élünk együtt az oláhokkal, tótokkal, hanyat tudunk ezekből ennyi idő alatt magyarrá tenni? Ezret sem. A Papból lett Papu, a Magyarból lett Magyarévits, a Lukácsból Lukacsu, de egyetlen egy Savkovicsból nem lett Szavai. Hétszáz esztendő óta birkatürellemmel túrjuk, hogy a betelepedett nemzetiségnek nemhogy nem olvadnak be a magyarságba hanem a magyarság meg veszendőbe a nemzetiségi vidékeken. E tekintetben sokat tanulhatnának a német—lengyel politikából. Pedig ott németesítésnek sokkal kevesebb jogalapja van, mint nálunk és a lengyel ellentállásnak szintén sokkal több a joga, mint nálunk, lévén Német-Lengyelország olyan tartomány, mely 150 évvel ezelőtt még teljes önállósággal bírt és önön nemzeti életet élt amit ami nemzetiségünk a legjobb akaratall sem mondhatnak. Csakhogy a Német birodalom nagysága érdekében nem türhet meg külön törekvési nemzetiséget a maga körében.

Ne csodáljuk tehát, ha az a felfogás van a családokban elterjedve, hogy a gyermekeket már kis korukban szorítják a német nyelv tanulására, mert magyar nyelven Presburg-ig sem ér. Csoda-e tehát, ha a külföldön sem ismerik el Magyarországunkat, ha itt a hazában vagyunk kishitűek? Olyan dolgok ezek, melyeknek érdemes egy kicsit eligondolkodni, ha nemzeti nagylétre aspirálunk. A magyarosítás eszközi sok tekintetben a

Üdonságok:

Valte Gr.nadine a legsz.bbb színekben.
Valte de Soie
Popeline brillante
mindhárom 120 centiméter szélességű
Dús választék gyönyörű skót-selymekben.
Travers csikos és kockás Tafta-Riche ruhára és bluzra 120 cm. széles Radium és crappe brillante minden színben — Louis XV. jellegű chiné és Milleflora-selymek — Gyönyörű osipké-, gyönyörű- és vásznon himzett-ruhák. Irish osipké és vásznonhímzések. Legújabb! Fekete Roll-taftt 50 centiméter frt. 1.90 stb.

Mintákat kívánatra készséggel küldünk.

Szenásy, Hoffmann és Tsa

BUDAPEST, Bécsi-útca 4. sz.

1905 tavasz és nyár.

Reklámokkék:

Szines suhogó reklámtaft méterenként frt. 1.35
Fekete „ „ frt. 95. 1.35 1.50
Japáni mosóselyem „ „ frt. —.85
Liberty Sublime minden színben „ „ —.85
Louisianne brillante „ „ —.95
Fekete ruhacselymek méterenként 85 krtól feljebb.
Menyasszonyi ruhacselymek m.t.r.-ként 78 „

társadalom kezébe vannak letéve. Ha a társadalom élehetetlen, a vezércikk bizony nagyon keveset fognak lendíteni a magyarság ügyén.

A „Pesti magyar Kereskedelmi Bank“

közhirre teszi. miszerint a „Szentesi központi Takarékpénztárral“ törlesztéses jelzálogüzletek

felvétele céljából megállapodásra lépett.

A kölcsönök iránt érdeklődők nevezett intézetnél minden tekintetben kimerítő felvilágosítást és tájékoztatást nyerhetnek. (1.)

Pesti magyar Keresk. Bank.
BUDAPESTEN.

Ujdon s á g o k

Szentes, 1905. augusztus 6.

— **Személyi hir.** Lapunk felelős szerkesztője: Bánfalvi Lajos, egy havi furdózás után, a mai napon haza érkezik.

— **Emlékeztető.** Csongrád vármegye közigazg. bizottsága f. hó 8-án kedden délelőtt 10 órakor tartja rendes havi ülését.

— **Városi közgyűlés.** Szentes város képviselőtestülete f. hó 7-én d. e. 9 órakor kezdődőleg a tul a kurcai tanácskozó teremben rendes közgyűlést tart, amelynek fontosabb tárgyai a következők: tanáci javaslat az orosháza—szentes—csongrádi h. é. vasút építési céljaira megszavazott 200000 kor. hozzájárulás fedezetére felveendő kölcsön tárgyában. — **Fábián Tóth István és társai városi képviselőik indítványa a következő ügyében hozott 169—905. kgy. számú közgyűlési határozat hatályon kívül helyezése iránt.** — **Fábián Tóth István városi képviselő indítványa a vasártéri járlat kiállítás helyiség átalakítása tárgyában.** — **Városi iskolaszék előterjesztése P a p p Lajosné Gonda Júlia polgári leányiskolai igazgatónk lakásának tisztántartása és tüzelőanyag kiszolgáltatása tárgyában.** — **Városi iskolaszék előterjesztése P a p p István polgári leányiskolai szolga fizetésének fellemlése iránt.**

— **A postamesterek fizetésrendezése** A magyar királyi postamesterek nemrég a fizetésrendezés dolgában memorandummal fordultak a posta- és távíró elnökgazgatóhoz, Szalay Péter államtitkárhoz. A memorandumban foglalt egyik lényeges kérelmet

Vörös László ügyvezető kereskedelemügyi miniszter teljesítette, amennyiben a nem kincstartari posta- és távíróhivataloknál 1905. január-junius hónapokban elszámolt értesítési és beszédesi díjak, fiókbérek, valamint megszűnt express-díjak címén a postamestereknek kijáró összeget kiutaltványozta és azt a postamestereknek augusztus első napjaiban fogják kifizetni.

— **A gyöngéd statisztika.** Nem kell kétségbeesni, ábrándos szívű leányok, akik gyönyörű álmokat szőttök az elkövetkezendő házasságról. Pesszimista rémitgetések bagolyhuhogására mit se adjatok és ne higgyétek el, hogy olyan véghetetlenül nehéz a férjhezmenés. Szó sincs róla. A minden szóbeszédnél megbízhatóbb statisztika az ellenkező mellett tanuszkodik. A főváros Statisztikai Hivatalának legutóbbi száma föltünteti többek között az 1904-iki budapesti vőlegények és menyasszonyok számát is korcsoportok szerint. Konstatáljuk, hogy ezúttal a ridegnek híresztelt számok sokkal kíméletesebbek, mint az emberek, akik a házasság felől olyannyira sötét fölfogást vallanak. A szegény, szerelmes vérű leányok, mindenfelől azt hallják, hogy milyen nehezen házasodnak a férfiak és milyen könnyen maradnak pártában a nők. Nem igaz! A statisztika, a derék, a jó, az áldott lelki statisztika mást mond, még pedig sokkal hitelesebbet holmi utazli pletykaságokkal. Igenis, a legtöbb férfi a huszonöt és huszonkilenc éves kor között, tehát rendes időben házasodik, a lányokat is leginkább a huszonnégyes és kor között, tehát szintén normális időben viszik el hazulról. Jelentékeny a harminc-harminckilenc éves vőlegények száma is és a menyasszonyok részén is elég gyakoriak a huszonöt-huszonkilenc, továbbá a harminc harminckilencések. Tizenhét éven aluli és ötven éven felüli menyasszony alig akad, de hát, édes istenem, menjenek férjhez tizenhét és ötven év között!

— **A tüdőbetegek gyógyító háza.** A József kir. herceg. Szanatórium Egyesület kiírta a pályázatot a gyulai városrészben száz szegénysorsú tüdőbetegek felvételére szolgáló gyógyító házra, melynek terveit Cigler Győző, a zseniális tervező készítette. A gyulai szanatórium építési tőkéje három évi hangyaszorgalmú gyűjtés eredményeként együtt van és az agilis egyesület már is arra irányozza figyelmét, hogy az ország más vidékeinek állítson föl szanatóriumokat. Az a széleskörű érdeklődés, melyet az egyesület támasztott, az a páratlan fölkarolás, melyben a magyar úrnők részesítették az egyesületet, abba a helyzetbe hozta őt, hogy tíz éven belül még négy szanatórium felépítésének programját tűzte ki. Természetes, hogy e szép szándék csak akkor lesz megvalósítható ha a társadalom mostani érdeklődése nem lankad és az egyesületnek nálunk is minél több taggal megalakul a szanatórium bizottsága. Hisszük is, hogy a kezdeményezésre hivatott tényezők a cselekvés terére lépnek még ott is, ahol eddig mi sem történt.

— **Kossuth Ferenc és egyetemi ifjaink.** Az egyetemi ifjúság mai tanulmányára meghívta Szentes városának diszpolgarait és ezek közül eddig Kossuth Ferenc Herkules-füredről a következő sürgönyt küldötte: »Augusztus hatodikán nem szakíthatván félbe gyógykezelésemet, csak szemleileg leszek jelen ünnepségükön, sikert kívánva. Kossuth.« A siker remélhetőleg meg lesz, mert mind a delutáni sétahangverseny, mind az esti táncmulatság iránt a közönség érdeklődése általánosnak és nagyfokúnak mutatkozik s így az egyetemi ifjúság nemes kitűzött céljai elérésére megint egy kis összeggel szaporíthatja segélyalapját. Felülfizetéseket épen ezen jótékony cél érdekében köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség.

— **Elfüstölt milliók.** A dohányjövédéki központi igazgatóság kimutatása szerint a

magyar szentkorona országai területén ez évi január hó 1-től május végéig az eladott dohánygyártmányok értéke a következő: Az általános forgalomban levő gyártmányokból befolyt 40,774 181 korona 58 fillér, a bel-földi különlegességi gyártmányokból 3,658,786 korona 48 fillér, a különlegességi gyártmányokból 687,591 korona 38 fillér az összes bevétel 45,120,659 korona 44 fillér volt. Talvaly ez időszakban az összes bevétel 44,576,127 korona 29 fillér volt. Az ezidei többlet tehát 534 532 korona 15 fillér. Az emelkedés 12 százalék. A »Duna« elnevezésű cigarettákat egyelőre csak a fővárosban hozta forgalomba a dohányjövédék központi igazgatósága. A szivarkák nagyon beváltak, úgy, hogy most a kassai, pozsonyi kerületek, majd a dunántúli kerületek is árusítják az új szivarkákat, amelyekből máris több százezer korona folyt be.

— **Táncanítók sérelmei.** Nincs az a foglalkozási osztály Magyarországon, amely elégedett volna a maga sorsával. Most tudjuk meg, hogy a táncanítóknak sem olyan rózsás a helyzetük, amilyennek a négyesrendezés és a kotillonok közben látszik. Táncmestereknek az a legfőbb sérelmük, hogy egyes fűrgelembű emberek oklevél nélkül kapnak iskolai engedélyt. Sokat panasztolták azt is, hogy a tánciskolákban csak egy szál cigány, a primáshegedűsnek szabad játszani, esetleg cimbalmost tarthattak, de akkor primhegedű nélkül. A táncoló ifjaknak se tetszett ez az állapot és több helyt azzal a követeléssel álltak elő, hogy a táncmester legalább is egy kontrast szerződtesse. A belügyminiszterhez fordult orloslárészt a bpesti táncanítók egyesülete, melynek Sélley Sándor dr. miniszteri tanácsos egyik disztagia. Ugy látszik, ez a protekcio használt is a táncmestereknek, akiket most arról biztosítottak, hogy oklevél nélkül senki sem taníthatja Terpszichore művészetét, táncmester csak az egyesület tagja lehet és a primhegedűs mellett kontrast is lehet alkalmazni a tánciskolákban. A tarcanítók lapja mindezt örömmel jelenti az okleveles mestereknek.

— **Kaucsukcsó a gyomorban.** A hires nevezetes szegedi csipesz-ügynek párja akadt, amely újabb esettel gazdagítja az orvosi tévedések és hibák krónikáját. A budapesti városiigeti fasorban levő Glück-féle szanatóriumban egy úriasszonynak gyomormosás közben valósággal a gyomrába ejtettek egy kaucsukcsövet, amelyet azután csak súlyos operáció útján tudtak egy másik szanatóriumban eltávolítani. A részletek a következők: Herzog Józsefnét Losoncra gyomortagulás miatt a budapesti Glück-féle szanatóriumba szállították. A beteg asszonyt, mint a gyomortagulásban szenvedőket rendszeren, gyomormosással gyógyítják. Ez úgy történik, hogy egy vüegtölcséren át, amelynek szárához 40 centiméter hosszú kaucsuk cső van erősítve, amely egészen a gyomorba vezet ie, a gyomrot vízzel töltik meg, azután a tölcéért fölemelve, a csövet kihúzzák a gyomorból ezt a műtétet, mely nem szokott veszedelmes lenni, többször hajtották végre a beteg asszonyon. Történt a hatodik gyomormosással, hogy mikor az orvos a tölcéért fölemeit, a hozzáerősített kaucsuk-cső nem jött ki, mert levált az ivügről és a gyomorba esett. Az orvos ijedten futott át a szomszédos Grünwald-féle szanatóriumba, ahonnan átment Racz István főorvos és megvizsgálta Hercoegnt. Miután a csövet másképen eltávolítani nem lehetett, operációra szánta el magát s egy hasfölmetszéssel hozzáfért a gyomorhoz, ahonnan rövid idő alatt sikerült kivenni a kaucsuk-csövet. Az operáció sikerült.

— **Csongrádtól Párisig gyalog.** Annak idején említettük, hogy három csongrádi fiú: Mészáros Istvan joghallgató, Kádár Henrik és Gyovai Sándor keresk. érettségét tett ifjak f. é. április 12-én tanulmányútra indultak el Csongrádtól Párisig gyalog. Utirányuk Olaszországban át vezette őket Párisba, ahová folyton gyalog haladva, július 8-án értek. Onnan

azonban már vasúton tértek vissza szülővárosukba, nyilván meglepve ebben a kutyamelegben a lutyagolást.

— **Közönet nyilvánítás.** Mindazon jótévm, kik boldogult férjem halálával ért súlyos csapásban segélyemre siettek és adományaitk Bene István, Dósi György, Gyuricza István, ifj. Jelenfi Sándor, Mészáros Gyula és Wlasicz Pál urak után hozzámm juttatták, fogadják a csal dom nevében is ezúton kifejezett hálás köszönetemet. Szentesen, 1906. aug. 2. Özv. Mahr Kázmérené.

— **A postamesternök férjhezmenetel.** Megtörtént, hogy a postamesternök, ha nagyon és keresetnélküli egyénekhez mentek nől, rövid idő alatt zavart anyagi helyzetbe jutottak, mert az amugy is szük postamesteri járandóság a megnagyobbodott család eltarthatását nem bírta el. Ehhez járult, hogy férjüam noha képesítéssel nem bírt, a fogadalom, eskü vagy más erkölcsi kapocs sem füzte a postainitézethez, a postakezelésben résztvev, s felesége tudta nélkül nem ritkán visszaleléseket követelt el, romlásba döntve ezzel a postamesternököt és megkárosítva a kincstárt. A kereskedelmiügyi miniszter ez okokból most elrendelte, hogy ha a postamesternök állásának megtartása mellett házasságra akar lépni, köteles szándékát esküvő előtt legalább hat héttel a fölöttes postaiigazgatóságnál bejelenteni s leendő férjének vagyoni és erkölcsi bizonyítványát és kereseti forrásaira vonatkozó okmányokat felterjesztetni. Ha jövendő férje esetleg a postahivataiban alkalmazást nyer — nyilatkoznia kell, hogy a szabályoknak alaveti-e magát. A postaiigazgatóság bírálja el, hogy a postamesternök férjhez mehet-e vagy nem. Ha az igazgatóságnak kifogása van s a postamesternök ennek dacára ragaszkodik a férjhezmenéshez, a kincstárral kötött szerződését felmondottnak tekintik. Aki az előirt bejelentést nem teszi meg, feyelemi vétséget követ el.

— **A hőség oka.** A napok óta tartó hőség éppen úgy, mint a július elején, csak látszólag rendkívüli, mert hasonló forróság az eddigi tapasztalatok szerint gyakran előfordult. Ha a nyári évszak alatt Középeurópát, mint jelenleg is, megiehető egyesletes elozlása nagy légnymóss borította a ennek magja, vagyis ama része, hol a légnymóss a legnagyobb, különösen a déli vagy keleti oldalon, a hőség rendszerint elkövetkezett. Ilyen években az idő mindig csöndes, s ha fúj is a szél, csak gyönges s nagyjából déli és meleg tájakról jöv. Azonkívül az ég derült, verőfényes, úgy, hogy a nap perzselő sugara akadálytalanul jut a földre; a föld nedvességét elparologtatván, szárazságot okoz. Mivel a nagy nyomtás területéről a légáramlás kifelé tartó, az Óceán fölött levő pára nem kerülhet a kontinenst fölé s így a szárazság emiatt csak fokozottabb lesz. A vazolt helyzethez nagyjából hasonló volt az 1887., 1893. és 1904-iki szárazság; ilyen volt az 1892-iki augusztusi, továbbá az 1896. és 1898-iki forró szeptemberi meleg, azzal a különbséggel, hogy például Budapesten 1906-ben július 2-án a hőmérséklet 35°C volt, míg az 1892. augusztusi maximum 38°C fokot ért el. A nagy légnymóssok vonulása bizonyos törvény szerint megy vegbe, de hogy miért követnek egy szinte előre kijelöltnék látszó utat, s miért jelennek meg bizonyos időkben oly szembeöltó pontossággal, erre nézve határozott felelet ma nem adható, mert még tudományos körökben is eltérők a vélemények. A felsőbb légrétegek meteorológiai viszonyainak újabbban megindult rendszeres és buzgó kutatása lesz hivatta a kérdést megoldani, egyelőre azonban határozott állásfoglalástól tartózkodni kell, mert nem lehetetlen, hogy egy hirtelen jött időfordulás minden számításunkat dugába döntheti.

— **Táncpróba.** Bodnár Sándor előnyösen ismert táncantóni f. hó 1 én délután tartotta növendékeivel táncpróbáját. — A táncpróban a növendékek a legkülönbözlőbb táncokban nagy ügyességet és elmenetelt tanúsítottak, mely eredményt a táncmester sok elismerést és dicséretet kapott, egyúttal biztatást a jövőre nézve; hogy a közönség ezután is pártfogásában és támogatásában fogja részesíteni.

— **Eljegyzés.** Fleisch Lipót helybeli jóhírű üveg és porcellán kereskedő eljegyezte magának Özv. Czeizler Jakabné Hausbrunner Etel urasszonyt.

— **Gimnázium Csongrádon.** Csongrád város polgarai kérvényt adtak be a községi képviselőtestülethez, hogy a csongrádi állami fiúiskolát egyelőre hatosztályu gimnáziummá alakítsák át. A kérvényt véleményezés végett Seossa Dezső szegedi kir. tanfelügyelőnek adták ki.

— **Meglopta a mulató cimboráját.** Egy szentesi napszámot pénteken foghazra itél a szegedi törvénszék, mert meglapta a mulató cimboráját. Mészáros Antal együtt iszogatótt a Petőfi-szállóban Farsang Ferencel. Amikor Farsang becsipett, Mészáros operáció végzett a zsebén, olyan módon, hogy ellopta a 196 koronáját. A gazda már csak akkor vette észre, amikor a tolvaj eltűnt. Néhány forintot még találtak nála, a többit azonban ellitta. A törvénszék nyolc napi fogházat szabott a mulató tolvajra.

— **Az írka.** Több tanügyi szaklap útján az a hír került forgalomba, mintha a kultuszminiszter megtiltotta volna a dróttal fűzött írka használatát. Ezzel szemben a kultuszminiszter ma elrendelte, hogy a dróttal fűzött írkat a használatból ki ne vonják, továbbá, hogy nem engedni meg, hogy a tantestületek kötelezzék a diákságot a cérnával fűzött írka használatára. Végül megtilja a miniszter, hogy a cérnával fűzött írka beszerzésére a tantestületek vagy az igazgatók a kereskedőket utasíthassák.

— **A tápai plebánia ügye** még mindig a levegőben lóg és a plebánosi állás nem töltethető be, mert a váci püspök Szeged városának a mult hó 9-én megküldött sürgető levelére nem intézte el a fennfogl akadályokat, sőt a város levelére egyáltalán nem is felelt. A tanács most újból megkeresi a püspököt, kellő udvariassággal ugyan, de egész határozottan, hogy tegye már egyszer lehetővé a rég húzódó ügy megoldását.

— **Zsne a vasúti vengéglónél.** Ma és minden vasárnap meg ünneppnapon A m b r s kitűnő eiganyzenekara a vasúti vendéglő elkerített helyén játszik.

— **Fölhívás a vidéki poétákhoz.** Sok, gyakran valóban értékes tehetségű ifjú él szerteszóra szép hazánk vidéki városaiban, ám ezeknek a tehetség legtebbnyire csak szunnyadozik, mert nem találnak utat, módot, alkalmat és tért arra, hogy lelkük gondolatának és érzelmének kifejezést adhatván, azokat érvényre juttathassák. — Valamint a zorszabimból is csak a napsugár hó csókjaira bontja ki illatos szirmait, míg az árnyékban szunnyadozván, elhervad anélkül, hogy pompájában gyönyörködöttünk volna: úgy a költői szív és lélek is csak akkor nyitja ki ábrándjainak tarka virágait, ha a nyilvánosság napsugara körülcsokolta azoknak bimbóit; míg az ismeretlenség homályos árnyékában azok is elhervadnak. — Arra kell tehát törekednünk, hogy ezek, a nagy világ előtt még ismeretlen tehetségek virágainak bimbói a nyilvánosság verőfényében megfűződven, nyissák ki szirmaikat. — Fölkérjük e célból a vidéki poétákat, küldjék be válogott költeményeiket Ketskés Győző címére (Szarvasgede, Jobbágyi: Nógrád vm.) aki vállalkozott arra, hogy e költeményeknek legszetbjcít „Szétszórt virágok” címen egy vaskos kötetben összegyűjtven, kellő számú előfizető jelentkezése esetén kiadja. Buzgókodjunk tehát, hogy e vállalatot siker koronázza, hisz ez tagadhatatlanul nevezetes irodalmi esemény volna, amely ezideig páratlanul áll a maga nemében. Kérjük a költeményeket mielőbb, de legkésőbb f. év szeptember 20-ig a fenti címre beküldeni s a bírálat tudatása céljából egy-egy válaszlevelet mellékelni. Kéziratokat nem küldünk vissza.

Közgazdaság.

Piaci árak.

A következő piaci árakat jegyeztük fel.
 Búza ó 8 frt. — krtól 8 frt. 20 kr.-ig
 Búza uj 7 „ 90 „ 8 „ — „
 Arpa uj 7 „ — „ 7 „ 20 „
 Zab 7 „ — „ 0 „ — „
 Tengeri 9 „ — „ 9 „ 20 „
 Szalonna 75 „ — „ 80 „ — „

Hizott sertés 60 frt. — krtól 62 frt. — kr.-ig

Vasúti-menetrend.

Érvényes 1905. május 1-től.

Budapest—Szolnok—Szentes:

Budapestről indul 10 órák éjjel, 8 óra 10 p reggel, 2 óra 35 perc délután.
 Szolnokra érkezik: órák éjjel, 10 óra 56 perc délélt, 4 óra 23 perc délután.
 Szolnokról indul 3 óra 21 perc éjjel, 11 óra 25 perc délélt; 4 óra 48 perc délután.
 Szajlóról indul 3 óra 58 perc éjjel, 12 óra 02 perc délután, 5 óra 18 perc délután.
 Pusztatényről indul 4 óra 25 perc reggel, 12 óra 26 perc délután, 5 óra 36 perc délután
 Tiszaföldvárról indul 5 óra 50 perc reggel, 1 óra 47 perc délután, 6 óra 44 perc este.
 Kunszentmártonból indul 7 ó. 8 p. reggel, 2 óra 07 p. délután, 7 óra 33 perc este.
 Tökérről indul 7 óra 38 perc reggel, 3 óra 39 perc délután, 8 órák este.
 Szentesre érkezik 8 óra 12 perc reggel, 4 óra 10 perc délután, 8 óra 30 perc este.

Szentes—Szolnok—Budapest:

Szentesről indul 7 óra 3 perc reggel, 11 óra 10 perc délélt, 6 órák este.
 Tökérről indul 7 óra 39 perc reggel, 11 óra 43 perc délélt, 6 óra 32 perc este.
 Kszimártonból 8 óra 21 perc délélt, 12 óra 28 perc délután, 7 óra 27 perc este.
 Tiszaföldvárról 9 óra 11 perc d. e. 1 óra 16 perc d. u., 8 óra 14 perc este.
 Pusztatényről 10 óra 17 perc d. e., 2 óra 23 p. d. u. 9 óra 20 perc este.
 Szajlóról indul 10 óra 35 perc d. e., 2 óra 40 perc délután, 9 óra 41 perc este.
 Szolnokra érkezik 11 ó. — p. délélt, 3 óra 06 perc délután, 10 óra 6 perc este.
 Szolnokról indul: 11 óra 19 és 11 óra 38 perc délélt, 3 óra 49 perc délután, 12 óra 10 p. éjjel vegyesvonat, 5 óra 39 p. gyorsvonat.
 Budapestre érkezik 1 óra 10 perc d. u., 6 óra 40 perc este, 5 órák reggel és gyorsvonat 7 óra 50 perc reggel.

Szentes—Hmvásárhely—Szeged:

Szentesről indul óra 47 perc éjjel, 8 óra 24 4 perc délélt 5 óra 39 perc délután
 Szegvárról indul 5 óra 10 perc reggel, 8 óra 48 perc délélt, 6 óra 10 perc délután.
 Mindszentről indul 5 óra 48 perc reggel, 9 óra 12 perc délélt, 6 óra 46 perc délután.
 Hmvásárhely népkert érk. 6 óra 31 p. reggel, 10 óra 03 p. délélt (itt átszállás Szeged felé), 7 óra 29 p. este.
 Hódmező-Vásárhelyre érkezik 6 óra 40 perc reggel, 10 óra 20 p. délélt, 7 ó. 39 p. este.
 Szegedre érkezik 7 óra 55 perc reggel, 10 óra 45 perc délélt, 11 óra 01 perc este.

Felolösszerkesztő: BÀNFAI LAJOS.

T Á r e s s z e r k e s z t ő : MATEFFY LÁSZLÓ
 Kiadótulajdonos „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

Eladó föld.

Czakó Imrénének külső ecseri 40 hold szántóföldje tanyaépülettel együtt eladó. Értekezhetni III. t. 297. szám alatt. 1—1

Kiadó lakás.

Körtvélyessy Sándor kurcaparti I. t. 153. számú házában egy 3 szobából álló lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt kiadó és azonnal eltolgatható. 3—2

Kiadó üzlethelyiség.

A Szentesi takarékpénztár házában, özv. Lóvi Ignáczné által birt. üzlethelyiség, f. évi szeptember 1-től kezdve bérebe vehető.

Alkut lehet kötni az intézet igazgatójával. 3—1

Kiadó föld.

Özv. Kiss Jánosnének berekhaton két első földje hasznóberbe kiadó. — IV. t. 821. számú házában pedig jó minőségű nádja van eladó. 1—1

Ócska épületanyagok eladása.

A szentesi református kör a templomutcai elbontott házában épületrészeit, egymint téglát, vályogot, cseppet, tetőfát, ajtókat, ablakokat szabadkézből a helyszínen készpénzfizetés mellett elad, melyre a venni szándékozókát e helyen tisztelettel felhívom.

Szentesen, 1905. augusztus 3-án.

Dr. Lakos Imre,
építési bizottsági elnök.

Thiele kövér-telenítő teája

ismert hatásos különlegesség kövéreknek. Egy csomag 2 korona. Megrendelhető **Török József** gyógyszerárából, Budapest, Király-útc. 12. 26—3

Utazási jegyek

AMERIKÁBA

Belgia császári postahajó

Red Star Linie.

Indulás minden szombaton Antwerpenből Newyorkba.

Ugy szintén havonként kétszer Antwerpenből Canadába.

Legjobb szerkezetű új hajók gyors utazás, kitűnő ellátás.

Felvilágosítással szívesen szolgál úgy, hogy költséget ne szenvedjen az illető tudakozódó.

Red Star Line.
WIEN. Wiedner Gürtel 20.

4—2

Kiadó föld.

Fábiánban a Balogi-féle szelmalom hasznóberbe kiadó. Ugyanott mintegy 50 hold; Mucsiháton pedig 9 hold jó minőségű szántóföld hasznóberbe kiadó.

Értekezni lehet ifj. Balogi Imrével Szentesen, I. tized 148. szám alatt. 5—2

2—2 Két szobás lakást

keresek kert használatlalt, esetleg kert nélkül is októberre. — Ajánlatokat ár megjelöléssel a kiadóhivatalba kérek.

Eladó bor.

A még meglevő 70 hl. saját termésű rizlingi és kadarka borom 5 hl-ként eladó; literje a rizlinginek 42 fillér, a kadarkának 38 fillér.

Fröhlich Flóris

10—4 Szentesi Takarékpénztár tisztviselője.

A reklám

Allandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári, kereskedelmi, ipari vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az életető eleme.

Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben, legjobban és legolcsóbban, megtudható az

Általános Tudósító

hirdetési osztályánál

tulajdonos **LEOPOLD GYULA** szerkesztő
BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 54.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel, pontossággal és olcsón eszközölnék hirdetések és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

Költségvetések és ter-
vezetek ingyen!

Védjegy

Detsinyi Frigyes-féle

Törv. védve **CARBOGEN** Törv. védve

Tökéletes szénsavas fürdők házi készítéséhez

Tanárok és orvosok által elismervé.

Igen kellemes, pezsgő-fürdő: frissit, üdit, erősít. — Vérkeringési zavarok, szívbántalmak, vérszegénység, idegbántalmak, légzőszervi bántalmak, női betegségek, valamint reumatismus eseteiben kiváló hatásuk.

Legegyszerűbb elkészítési mód! HASZNÁLATI UTASÍTÁS minden fürdőadaghoz mellékelve.

Egy fürdő 1 kor. 80 fill. 10 fürdő 16 korona.

Kapható: Ifj. Várady Lajos gyógyszerárában Szentes.

TEJ napi 100 litertől feljebb évi szerződésre megvételre kerestetik.

Ajánlatok kéretnek a feltételek pontos megjelölése mellett.

KÖZPONTI TEJ-CSARNOK

Körös Albert és társai SZEGED.

Vezérszó: Minden darab szappan a Schicht névvel tiszta és ment káros alkotórészekről.

Jótállás: 25.000 koronát fizet Schicht György cég Auszsigban bárkinék, a ki bebizonyítja, hogy szappana a „Schicht” névvel, valami káros keveréket tartalmaz.

SCHICHT-szappan!

(„Szarvas” vagy „kulcs”-szappant.)

használguk

kiváló hatású tulajdonsága miatt

előnyös eredménnyel

bármely mosási célra, úgymint:

saját használatra,
minden ruhaneműnél és

mindenhez

ami egyáltalában mosva lesz.

20—3

II.

Oltóság! Leiklimeréségi! Saját érdekében hirdessen a káróráig **LEOPOLD GYULA** hirdetés! Iródája által, Budapest, Erzsébet-körút 63. Szakavatottági Postaijeggyel

MINDEN HÖLGY ELŐNYE
olcsón és a mellett mégis divatosan és elegánsan ruházkodál. **Saját érdekében** kérje ezért döntéstartalmu **mint a-gyűjteményünket**, melyet megalkotásán végeztünk ingyen és bérmentve küld a **WIENER MODERN UNION** Bécs, I., Schottenring 10

VERSEGENYSÉG, ÉTVAGYTALANSÁG, IDEGENSÉG Gyógyítására és gyógyeszközök elvételére a leghatásosabb kezintés a **KRIEGNER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.** Valódi tobaji borból készült, tehát nem társastendő öntése más készítményekkel. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért. Kis üveg ára 3-20 kor. Nagy üveg 6 kor. - Kapható gyógyszártárakban. Postán küldi: **KORONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Mátyás-tér.**

Császárfürdő
Elsőrangú kénes hévízű gyógyfürdő pártatlan gőzfürdővel, legmodernebb közös és külön iszapfürdővel, pompás ásványvíz-uzsodákkal, kó-, tád-hólg-, villamos víz-, szeszvas- és napfürdővel.
200 kényelmes lakosztalóval. A legzölidább kezelés.
Prospektus kívántraingyen és bérmentve.

SZIMON ISTVAN FÉLE GYÓGYEREJŰ **SÓS-BORSZESZ**
MINDENÜT KAPHATÓ

Szönyegek takarók függönyök esztétikusok. **S. SCHEIN** cs. és kár. ház. WIEN, I., Raugnermarkt 12. Dánlatalmú képek ingyen és bérmentve. **ARJEGYZEK** bermetre.

Ön nagyon időseknek látszik! Fesse haját a **CZERNY-féle Tanningene** HAJFESTŐ-SZERREL

PLATSCHEK VILMOS
elismert legolcsóbb, legzölidább **FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza** Budapest, IV., Központi Városház, (Károly-körút).

Dr. Kovács kóspasztyája 3 nap alatt biztosan hat. Tégelye K1-20 Dr. Kovács gyógytára Bpest, Gyár-t. 17.

HOTEL PÁRIS SZÁLLODA
BUDAPEST, VI., VACZI-KÖRÚT 23. SZ.
100 szoba 2-30 k-ftől felebe elszámlázással és villanyvilágítással együtt. Fűrés, elegáns kávéház, étterem és szórakozás a házban. Villamos vasúti megállóhely az összes pályaudvarok és hajók felé.

"SMITH PREMIER" képviselőik kerestének.
SMITH PREMIER N°5 képes árjegyzék ingyen.
AVILÁG LEGJOBB IRÓGÉPE.

GRAND PRIX PARIS 1900 **BUDAPEST ANDRÁSSY-ÚTJA**

Pattanás, kiütés, szepöl, májfolt, sötét ránkék is eltűnnek az arczról a valódi angol **BALASSA FÉLE UGORKATE** használata által. Egy üveg ára 2 korona. Hozzá ugorkaszappan 1 k, püder 1-20, K.

Főosztály: **BALASSA KORNÉL** gyógyszerár. Bpest-Erzsébetfalva.

KATZER részv. társaság megóvó-intézete az első és legnagyobb. 1/4 millió részvény-töke.
Budapest, Ó-utca 42, 44 (szájat ráz), 45, 46, és Uj-utca 43.
Katzer szőrméiről az egész világon el vannak terjedve és elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE NAGY
1000.000
VÁSÁROLJON A KISS-FÉLE SZERENCSE-SORSJEGYET KISS KÁROLY-TÁRSÁ BUDAPEST, ERZSÉBET-KÖRÚT 63.

A MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYFORRÁS
kiváló összetételű égvényes sós savanyúvíz, amely tapasztalatom szerint megbízható gyógyhatással bír a légzőszervek, valamint a gyomor és bélszatorna hurutos bántalmainál, ugyintén a húgy és lvszervek hurutos és vérgangásos bántalmainál is. Jó hatást gyakorol továbbá a belek atóniájára és a hasi vérbőségéből eredő májbajok ellen. A „Siculia”-forrás belső használatának fűrészel való egyesítése oszlató hatást fejt ki a női medence szervek idült izzadmányainál. A tüdőgömbök kezdetleges eseteiben, valamint a gimös-görvényes nyilekmirigy daganatok ellen jó sikerrel alkalmazható. Célészertő segédeszköz képez az elhízás és idült köszvény gyógyításában is. Ezen sokoldalú használhatóságánál fogva méltán számolt tarthat az orvosok figyelmére.
Budapest, 1905. január 8.

Dr. Korányi Frigyes, egyetemi tanár, főorvosi tag, a M. Tud. Akad. tagja, orv. seb. Székfőnök a kezelő tulajdonos „SICULIA” természetes szénsavat sűrítő gárral a MÁLNÁSFÖRDŐN Háromszék vm. Cím: SICULIA, Málnásfürdő. Főraktárak Budapestben: IV., Múzeum-körút 7., és minden nagyobb városban.
Kérjük a SICULIA névre figyelni!!!!

Szénásy szab. Árpád RAJZ-ESZKÖZ. az összes közép-iskolákban a legjobban bevált **MAGYAR KÖRZŐ** MINDENÜT KAPHATÓ.

A málnási „Siculia gyógyforrás“ főraktára és vezérképviselője: Csongrád, Csanád, Békés, Torontál, Bácsbodrog megyék és Pestpilis-Soltkiskun megye déli részére. Freyberg és Türk ügynökök **SZEGEDEN**. Kapható: gyógyszerárakban és fűszerüzletekben. **BUDAPESTEN**. Főraktár: **LUX M. drogueria.**

TIP! 1000 LEGYET
fog. a **=TIP=**
10 fillérért.
Detsinyi Frigyes, BUDAPEST.
5-3 V. Marokkói útca 2 szám.

Szabó Mihály
lakerekedőnek Petőfiút-cai 138. sz. házánál egy bolthelyiség kiadó. Értekezhetni a fűzletben. 3V4

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.
által a legújantóssabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gözcséplőgépek,
szalmakaszalozók, járgány-cséplőgépek, löhera-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlőmalmok, egytemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

